

СТ А Н О В И Щ Е

От: проф. д-р Теодор Седларски, Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, катедра „Икономика“, професионално направление: 3.8 Икономика, научна специалност: 05.02.01 „Политическа икономия (микроикономика и макроикономика)“

ОТНОСНО: Дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8 Икономика, по научна специалност Икономика и управление по отрасли – енергетика в Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

АВТОР НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: Мария Георгиева Трифонова, докторант в задочна форма на подготовка в катедра „Икономика и управление по отрасли“ при Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“

ТЕМА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД: „РОЛЯТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВЕИ СЕКТОРА В ИЗБРАНИ ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ“

I. Данни за докторанта

Мария Георгиева Трифонова е зачислена като докторант със заповед на Ректора № 20-926/ 24.07.2013 в катедра „Икономика и управление по отрасли“. Срокът на завършване на докторантурата е 05.11.2018 г.

Докторантката е положила успешно всички изпити в рамките на докторската програма.

Мария Трифонова е щатен асистент и научен секретар към катедра „Икономика и управление по отрасли“ в Стопанския университет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 2019 г., където води занятия по дисциплините:

- „Възобновяеми енергийни източници и биогорива (магистри),
- „Устойчиво управление на енергийните системи“ (магистри)
- “Управление на природния капитал“ (магистри),
- „Управление на природните ресурси“ (магистри),

- „Икономика на околната среда“ (бакалаври),
- „Пари, банки и финансови пазари“ (бакалаври),
- „Икономика и управление на предприятието“ (бакалаври)

Докторантката завършва специалност „Бизнес администрация“ (бакалавър и магистър) през 2011 г. в Университета Дуисбург – Есен (Германия). През 2013 г. е зачислена първоначално като редовен, а в последствие е трансформиран в задочен докторант в катедра Икономика и управление по отрасли към Стопанския факултет на СУ „Св. Климент Охридски“ с двугодишно прекъсване по майчинство.

Мария Трифонова е взела участие в 3 национални научни конференции, 2 международни докторантски семинара, 1 училище за докторанти в чужбина, както и в 2 онлайн международни събития за млади учени и докторанти. Спечелила е трето място в категория „Докторанти“ в конкурса „Млад Икономист“ на СИБ (юни 2014г.). Избрана е като EU Careers Ambassador в програмата на Европейската служба за подбор на персонал (EPSO) като представител на Софийски университет в две поредни години

Общият брой набрани точки от образователната програма, апробацията на научните резултати на докторантката и публикациите, покрива изискуемия брой съобразно вътрешната регламентация на катедра Икономика и управление по отрасли.

II. Обща оценка на представения дисертационен труд

Дисертационният труд на тема „Ролята на институциите за развитието на ВЕИ сектора в избрани европейски държави“ е в обем от 253 страници, от които 190 страници основен текст, шест приложения и библиография. Текстът съдържа 34 фигури и 18 таблици. Цитирани са 278 източника на български и чуждестранни автори.

Работата допринася към теорията и изследванията на енергийните преходи към устойчивост, както и за формирането на политики за браншово развитие, базирано на възобновяеми енергийни технологии. С дисертацията докторантката се стреми да надгради утвърдилото се до момента теоретично гледище и основаните върху практиката наблюдения относно ролята на институциите в областта на иновационните изследвания и по-специално – тяхното място и значение за преходите към устойчивост. С направените изводи се откликва на призива, отправен в манифеста на Мрежата на изследователите в областта на преходите към устойчивост (STRN) от 2017 г. за пространствено разширяване на наложилите се в дисциплината аналитични рамки, като същевременно тези рамки се и обогатяват с една напълно различна обществена среда, в която прехвърлянето на технологии се сблъсква с определени културни особености, с отсъствие на справедливо разпределение на ползите, а също и с първоначални условия като даденост, която диктува последващия път за развитие.

За целите на работата се адаптира подходът на технологичните иновационни системи (Technology Innovation Systems), чието представяне се определя от системните функции и взаимодействието на системните елементи-икономически агенти самостоятелно или в мрежи, както и институциите.

Дисертацията може да се определи като новаторско приложение на използваните методологически инструменти в областта на избраното изследователско поле в родната научна литература. Наред с това продуктивното разработване на институционалния аспект нарежда работата сред първите сериозни приложни институционални изследвания по конкретен проблем от практиката в съвременната българска икономическа литература.

Като основни приноси на дисертацията могат да бъдат изтъкнати следните:

- Извършен е задълбочен исторически анализ на българския сектор за внедряване и развитие на технологиите за производство на енергия от вятър и слънце, като е наблегнато на институционалните фактори и промени със съществено въздействие върху функциите на технологичната система. За целите на анализа е събрана първична информация и данни за българския ВЕИ сектор, както и е обработена вторична такава за периода от 80-те години на 20 век до 2020 г. Установените институционални ефекти са разделени в три категории (регулативни, нормативни и познавателни). Определено е чрез кои икономически агенти и на кои функции на технологичната система те са оказали влияние.
- Планирано и осъществено е национално представително изследване на обществените нагласи и приемливостта на ВЕИ технологиите сред българските граждани.
- Осъществени са 19 експертни интервюта с активни участници в българския ВЕИ бранш, които посочват като най-значими за неговото формиране регулативните институционални промени, а усилията на институционалните предприемачи определят най-вече като съсредоточени върху изграждането и запазването на стабилността на формалните институции.

Дисертационният труд разработва актуална икономическа тема, а резултатите от осъществените изследвания биха информирали работата и решенията на правителствата, бизнеса и гражданското общество както в България, така и в други европейски държави. Направените изводи са важни за изработването на бъдещи политики, които да подпомагат или поне да не възпрепятстват съществуващия ВЕИ сектор да преминава в следващите етапи на развитие и установяване. Ангажираността на повече заинтересовани страни е необходима предпоставка за възпроизвеждането на мисловните рамки и за разпределението на ползите от енергийния преход, така че той да бъде очакван и приеман като справедлив.

III. Бележки и препоръки

Дисертационният труд може да бъде използван като основа за развитие на самостоятелен лекционен курс и учебно помагало, които ще допринесат съществено за разбирането на теоретичните и емпиричните подходи, както и актуалното състояние в изследваната област от студентите в специализираните магистърски програми в страната.

IV. Публикации, свързани с дисертацията

По темата на дисертацията са направени три публикации в научни издания в България и чужбина. Резултатите са представени в рамките на 3 конференции/семинара в страната, на два международни докторантски семинара и едно училище за докторанти в чужбина, както и на две международна събития за млади учени и докторанти, които са се провели през интернет в реално време.

Във връзка с процедурата по публична защита докторантката е представила следните заглавия. В публикациите и доклада се анализират проблемите, разработвани в дисертационния труд.

Trifonova, M. (2019) Renewable energy sector development in Bulgaria -an institutional analysis, Годишник на Софийски университет „Св. Климент Охридски“, Стопански факултет, бр. 17, Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. ISSN 1311-8420.

Trifonova, M. (2019) The Concept of the Institutions in the Energy Transition Research, YOUNG RESEARCHERS Conference Proceedings 2018, стр. 552-563. ISBN: 978-954-07-4611-1.

Trifonova, M. (2017) Development of the Renewable Energy Sector in Europe, Ideen und Innovationen für die Energie von morgen: Wissenschaftliche Beiträge des KIT zu den Jahrestagungen 2014, 2016 und 2017 des KIT-Zentrums Energie, editor/s:Wolfgang Breh; Heike Kull, Publisher:KIT Scientific Publishing, 2017, pages:123-130, ISSN (print):1869-9669, ISBN:978-3-7315-0753-6, doi:10.5445/KSP/1000078728.

IV. Заключение

Отчитайки баланса между приносите на докторанта, тяхната значимост и дадените препоръки, давам положителна оценка на представения за защита дисертационен труд на тема „РОЛЯТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ЗА РАЗВИТИЕТО НА ВЕИ СЕКТОРА В ИЗБРАНИ ЕВРОПЕЙСКИ ДЪРЖАВИ“ с автор Мария Георгиева Трифонова. Той отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и вътрешните правила на СУ, което ми дава основание да предложа на уважаемите членове на научното жури да гласуват за присъждане на образователната и научна степен “доктор” по научната специалност 3.8 Икономика (Икономика и управление по отрасли – енергетика) на докторантката Мария Трифонова.

27.08.2021 г.
гр. София

Член на научното жури:

.....

/проф. д-р Теодор Седларски/